

O OBYWATELSKI KAPITALIZM INTEGRALNY ¹

Kapitalizm uznawany jest powszechnie za ustrój najbardziej efektywny gospodarczo.

O jaką efektywność chodzi i dla kogo i jak ją mierzyć?

Kto tworzy realny rozwój gospodarczy?

Tworzy go ogół społeczeństwa. Tworzą wszyscy pracujący zarobkowo i niezarobkowo. korzystając z wielkich lecz ograniczonych zasobów Ziemi. Efektywność ustroju należy więc mierzyć stopniem rozwoju potencjału ludzi, upowszechnieniem ogólnego dobrostanu ludzi i środowiska przyrodniczego. O taką efektywność nam chodzi.

Teza

Obecny Kapitalizm Liberalny jest efektywny wybiórczo, uprzywilejowuje przede wszystkim najzamożniejszych. Ludzi i środowisko traktuje jak zasoby do powiększania zysków. Doprowadza wciąż do kryzysów gospodarczych, politycznych, do wojen.

Uzasadnienie

- a. Kapitalizm Liberalny tylko w niewielkim stopniu uwzględnia najważniejszy czynnik rozwoju – czynnik ludzki, ograniczając się do jego funkcji produkcyjnej i konsumpcyjnej.
- b. Kapitalistyczne wymuszenie podejmowania jakiegokolwiek pracy dla fizycznego przetrwania, kieruje znaczną część pracowników na stanowiska niezgodne z ich naturalnym potencjałem.
- c. Kapitalistyczna liberalna optymalizacja gospodarki jest połowiczna ponieważ uwzględnia w rachunku ekonomicznym i najczęściej prywatyzuje zyski a z reguły nie uwzględnia uspołeczniane koszty. Właściwie jest to więc jakby ‘pół kapitalizm’.
- d. W obecnym systemie kapitalistycznym kapitał jest tworzony zasadniczo poprzez pasożytniczą eksploatację tkanek społecznych i zasobów przyrodniczych.

¹ <http://szczesnygorski.pl>

- e. Kapitalistyczna prywatyzacja i monopolizacja emisji środków płatniczych, stanowiących dobro wspólne, więź społecznego zaufania, jest lichwiarskim zawłaszczeniem i okrada ogół społeczeństwa z ok. 80-90% owoców jego pracy.²
- f. Kapitalistyczna monopolizacja emisji środków płatniczych jako długu pozwala na poza demokratyczne opanowanie państwa przez finansowe elity, zbyt wielkie by zbankrutować i zbyt potężne by je ścigać sędownie. Politycy są kupowani i sprzedawani, wybierani i odwoływani; w razie potrzeby – zabijani. Zanika przestrzeń publiczna. *Res-publica* staje się międzynarodową *Res-privata*, (*privare* – łac. pozbawiać). Obecny kapitalizm sprzyja znikom rządów z korporacjami międzynarodowymi i ułatwia powstawanie układów mafijnych, a w końcu prowadzi do finansowego i politycznego wielonarodowego totalitaryzmu.
- g. Kapitalistyczne liberalne *państwo opiekuńcze* opiekuje się zasadniczo instytucjami finansowymi, zaś redukuje, na ile się da, wydatki na cele społeczne.³ Uniemożliwia przez to pełne rozwinięcie społecznego potencjału.
- h. Kapitalistyczna liberalna finansjalizacja gospodarki polega na pomijaniu lub pomniejszaniu, w rachunku gospodarczym, wartości nieprzeliczalnych lub celowo nie przeliczanych na pieniądze, takich jak opieka nad dziećmi w rodzinie i inne wolontariaty lub finansowo mało opłacalnych, takich jak edukacja, kultura, zdrowie, środowisko przyrodnicze.
- i. Kapitalizm przedkłada, z konieczności systemowej, cele doraźne nad długofalowymi. Przedkłada doraźne osiągnięcie wyników finansowych nad korzyści społeczne, uzyskiwane dzięki inwestycjom długofalowym w rodzinę, zdrowie, edukację. Agresywnie komercjalizuje naukę, rolnictwo, środowisko, kulturę. Systemowe dyskontowanie pieniądza z czasem wywiera presję doraźności, hamuje siły społeczne, pozbawiając je czasu potrzebnego na dojrzewanie długotrwałych projektów, potrzebnego na rozwinięcie w pełni możliwości realnej gospodarki.
- j. Kapitalistyczna liberalna międzynarodowa koncentracja kapitału finansowego paraliżuje konkurencyjność.

² <http://szczesnygorski.pl/wp-content/uploads/2011/02/Maurice-Allais-cytaty-Crise-mondiale-P3.3.19.pdf>

³ <http://szczesnygorski.pl/wp-content/uploads/2011/02/Kim-opiekuje-sie-panstwo-opiekuncze-kor-2.7.17.pdf>

- k. Liberalna kapitalistyczna monopolizacja patentów zmniejsza społeczną dostępność do owoców wynalazczości, które są dla nas wszystkich, w znacznej mierze, należnym dziedzictwem po przeszłych pokoleniach.
- l. Kapitalistyczna liberalna koncentracja coraz to bardziej polaryzuje zamożność. Powoduje wzrost napięć i konfliktów na każdym poziomie struktur społecznych i w ostateczności prowadzi do konfliktów społecznych i do wojen gospodarczych i zbrojnych. Ci, co te nieszczęścia spowodują, ogromnie się na nich bogacą.
- m. Kapitalizm liberalny znosi bariery ochronne między gospodarkami o bardzo różnym poziomie rozwoju. Czyni gospodarki słabsze ofiarami silniejszych.⁴ Rodzi ekonomiczny neokolonializm.
- n. Kapitalistyczne kryzysy zadłużeniowe są nieuchronne, ponieważ i niemożliwym jest spłacenie długów środkami płatniczymi, które wchodzi do obiegu jako dług.
- o. Liberalny kapitalizm jest systemem wewnątrznie sprzecznym. Mianowicie kapitalistyczny dług finansowy rośnie wykładniczo. Natomiast w dziedzinie realnej taki wzrost jest możliwy jedynie w niektórych prężnych gospodarkach o niskim poziomie wyjściowym, w ograniczonym czasie.⁵ Ciągłe utrzymywanie dodatniej stopy wzrostu nie jest możliwe dla żadnej struktury fizycznej. Systemowa presja na ciągły gospodarczy wzrost realny powoduje coraz większe zaniżanie kosztów pracy, zwiększanie zakresu pasożytniczej eksploatacji ludzi i środowiska i coraz to nowe zadłużenie, którym spłaca się istniejące długi. Stąd wewnętrzna sprzeczność.
- p. Kapitalistyczne używanie pieniądza jako towaru powoduje rozregulowanie funkcji pieniądza jako miernika wartości, uniemożliwiając racjonalne zarządzanie realną gospodarką, długofalową kalkulację. System gospodarczy nie może efektywnie działać jeżeli jego finansowa informacja jest na rynkach finansowych losowo lub celowo zniekształcana, opóźniana, ukrywana.
- r. Liberalna kapitalistyczna agresywna polityka pro konsumpcyjna, wymuszana

⁴ <http://szczesnygorski.pl/wp-content/uploads/2011/02/Maurice-Allais-cytaty-Crise-mondiale-P3.3.19.pdf> p.3

⁵ <http://szczesnygorski.pl/wp-content/uploads/2011/02/Gloetzi-bezrobocie-3.3.19.pdf>

systemowo, prowadzi do produkcji mnóstwa rzeczy zbędnych i wyrobów o ograniczonej przydatności, przez co nieefektywnie angażuje siły wytwórcze i przeciąża środowisko.

Podsumowanie

Obecny kapitalizm liberalny jest aspołeczny, marnotrawny, często wręcz zabójczy. Jako system jest wielorako niespójny, wewnętrznie sprzeczny. W istocie pod kapitalistycznym przebraniem kryje się wielokrotnie totalitaryzm finansowy – korporacyjny.

Takiego kapitalizmu nie chcemy. Nie chcemy już dłużej żyć w jego zamęcie, w jego kryzysach, wojnach, zarabiać na nasz chleb powszedni produkując przeciw innym środki zniszczenia.

Szukamy *obywatelskiego kapitalizmu integralnego*.⁶

Wytyczne

1. Kierujemy się raczej na rozwój jakościowy niż na mechaniczny wzrost PKB
2. Rodzaj wzrostu realizowany obecnie skazuje niezamożnych na dalszą biedę. Potrzebujemy wzrostu umożliwiającego koniecznie powszechne zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych.
3. Kierujemy się na drogi zapewniające podtrzymanie środowiska przyrodniczego.
4. Wytrwałe, elastyczne ostrożne eksperymentowanie jest dla nas ważniejsze niż kurczowe trzymanie się wróżonych z przeszłości diagnoz ekspertów politycznych i ekonomicznych.
5. Chcemy pilnego przestrzegania Zasady Pomocniczości na każdym poziomie organizacji.
„Mimo to jednak nienaruszalnym i niezmiennym pozostaje to nader ważne prawo filozofii społecznej: jak nie wolno jednostkom wydierać i na społeczeństwo

⁶ <http://szczesnygorski.pl/wp-content/uploads/2011/02/10-lekcji-KS-2.pdf>

przenosić tego, co mogą wykonać z własnej inicjatywy i własnymi siłami, podobnie niesprawiedliwością, szkodą społeczną i zakłóceniem porządku jest zabierać mniejszym i niższym społecznościom te zadania, które mogą spełnić, i przekazywać je społecznościom większym i wyższym. Wszelka bowiem działalność społeczności mocą swojej natury winna wspomagać człony społecznego organizmu, nigdy zaś ich nie niszczyć ani nie wchłaniać.

Zasada Pomocniczości (subsydiarności).⁷

6. Chodzi nam nie o państwo *socjalne*, lecz o państwo, społeczeństwo *umożliwiające* rozwój potencjału każdego z nas – '*enabling state*'.

To szkic naszych potrzeb i wytyczne dla budowy Obywatelskiego Kapitalizmu Integralnego. A jej fundament?

7. Jesteśmy zmianą czy chcemy być zmianą?

Jak zmienić coś, czego natury gruntownie nie rozpoznaliśmy?

8. Aby zaprowadzić na świecie pokój, skończyć z głodem, z wojnami, we mnie i w tobie musi dokonać się rewolucja. Rewolucja ekonomiczna bez rewolucji wewnętrznej jest jałowa, bo zamęt, głód, wojny są wynikiem warunków ekonomicznych, utworzonych przez moje i twoje, nasze i wasze psychologiczne stany: poczucie zupełnej odrębności osobistej i zbiorowej, chciwości, zawiści, zaborczości; poprzez dążenie do władzy pod istic diabelskim impulsem: 'dziel i rządź'. Po to żeby położyć kres zamętowi, głodowi, wojnie musi zdarzyć się rewolucja psychologiczna, a niewielu z nas zechce to uznać. Wolimy zwoływać konferencje, wolimy dyskutować o pokoju, planować ustawodawstwo, będziemy tworzyć nowe przymierza, Narody Zjednoczone itp. Lecz sądzę, że pokój pojawi się jeśli, traktując poważnie sprawę dobra wspólnego, przestaniemy przywiązywać wielką wagą do swojego społecznego statusu, do naszego autorytetu, do naszej zamożności, do naszej władzy. Także poleganie w tej sprawie na innych jest jałowe. Inni nie mogą dać nam pokoju. Sądzę, że nie zapewni nam pokoju żaden przywódca, żaden rząd, żadna armia, żaden kraj.

Uważam, że Pokój może sprawić tylko wewnętrzna przemiana, która znajdzie swój

⁷ <http://www.mop.pl/doc/html/encykliki/Quadragesimo%20anno.htm>

wyraz w działaniu. Uważam, że wewnętrzna przemiana nie polega na izolacji, nie polega na wycofaniu się z konkretnych działań. Przeciwnie – właściwy sposób działania wynika z jasności wglądu, obnażającego zupełną jałowość egocentrycznego sposobu myślenia i postępowania. Uważam, że pokój nie może zaistnieć we mnie, w nas ani między nami bez rozumienia siebie i tego, co i dlaczego czynię,

9. Sprawa kluczowa: Rozumieć co i dlaczego czynię. Nie uganiać się za tym, co powinno być, lecz rozumieć to, co jest. To rozumienie jest daleko bardziej ważne niż pogoń za tym, jakim powinienem być, co powinienem robić. Dlaczego? Ponieważ to rozumienie rodzi jasność, która *jest* energią przemiany, kategorycznym impulsem – 'tego nie chcę'. Konkretnie tu, teraz. Ta energia działa od tu do tu i od teraz do teraz...

10. Sprawa kluczowa: uczyć się Uczyć się nowej ekonomii i w szczególny sposób uczyć się rozumienia tego, co i dlaczego robimy.

Jak skutecznie się uczyć?

Uczymy się na błędach czy na winach, na grzechach?

Jeśli własne, czy cudze zwrócenie uwagi na błąd odczuwamy jako winę czy grzech, włącza się psychiczna obrona ego i rozumienie nie może być klarowne. Jasność przemiany jest zablokowana.

Czy nie z tego powodu przemiana w nas tak opornie zachodzi?

Skoro od paru tysięcy lat żyjemy w Biblijnej kulturze grzechu, winy?

W łacińskim tłumaczeniu tekstów Nowego Testamentu przetłumaczono greckie słowo *hamartia* jako grzech. W ówczesnym języku greckim podstawowym znaczeniem słowa *hamartia* było chybienie celu [jak np. nietrafność łucznika, czy miotacza dzidą – uwaga S.G.] . Poza tym słowo to miało szereg innych znaczeń, w tym ignorancja, błędne lub przypadkowe wykroczenia, a także umyślną niegodziwość, błąd lub grzech.⁸

Lecz Mistrz z Nazaretu prosił w ostatnich słowach: „Ojczy odpuść im, bo nie wiedzą, co czynią”⁹ Czyli, że sprawcy Męki działali w tragicznym błędzie, mimo że byli to Najwyżsi

⁸ [Hamartia i https://www.definitions.net/definition/hamartia](https://www.definitions.net/definition/hamartia)

⁹ Łk 23,34

kapłani i uczeni w Piśmie?

Więc jakie rozumienie powoduje przemianę?

„Pytam siebie: rzeczywiście nie wiem, a może jestem ignorantem? Może wiem, ale żyję tak, jakbym nie wiedział? Chyba wiem, ale na poziomie rozumu, a nie serca. I to jest cały problem współczesnego człowieka. To jest problem mój i twój”

Uczymy się na błędach a nie na biciu się w piersi – 'moja wina'.

Tym bardziej to bezowocne, gdy piersi są cudze i – 'twoja, wasza wina'.

Planowanie budowli jest czymś rozsądnym, naturalnym, nie budzi zastrzeżeń. Fundament tego rodzaju budowli jest mniej widoczny, mniej spektakularny i jesteśmy skłonni traktować go podobnie jak budowlę, jako coś wobec nas zewnętrznego. Powszechne są poglądy, że aby fundament był solidny potrzebna jest nowa logistyka technologiczna, społeczna, polityczna, administracyjna, prawna... Trzeba usunąć ludzi, którzy podtrzymują niechciane struktury itd.

A jeśli prawdziwy fundament jest w nas? Jeśli tak byłoby, a my tego nie zauważymy, nie zbadamy, nie uwzględnimy? To na czym będzie się wspierał nasz Projekt, choćby najbardziej przemyślany, najpiękniejszy?

W hymnie Unii Europejskiej śpiewamy słowa Ody do Radości z końcowego chóru dziewiątej symfonii Beethovena: „Wszyscy ludzie będą braćmi”. A zanosi się, że będziemy? Na czym polega błąd, że to nie działa? Bo to egocentryczna myśl ma 'pobożne życzenie'. Gdy myśl – i – serce z o b a c z ą nicość egocentrycznego poczucia całkowitej oddzielności ja od ty i my od wy, może otworzy się widok na to, że jesteśmy braćmi – od tu do tu do tu... i od teraz do teraz do teraz...

Szczęśny Zygmunt Górski